

Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji

Biotehnički institut - Trg Kralja Nikole bb, 81000 Podgorica
Tel: 081 206 713 Fax: 081 206 712 Mail: extension-pg@cg.yu

Obrada zemljišta u organskoj poljoprivredi

U organskoj proizvodnji obrada zemljišta se izvodi na način koji u najmanjoj mogućoj mjeri remeti rad živih organizama zemljišta.

Pravilna i pravovremena obrada može poboljšati plodnost zemljišta, a to se karakteriše dobrim vodno-vazдушnim i toplotnim režimom, kapacitetom zadržavanja vode i hranljivih materija u aktivnom sloju zemlje i sl.

Često i nepravilno oranje ubrzava gubitak organske materije i pospješuje eroziju.

U organskoj poljoprivredi zemljište se nikada ne ostavlja "golo" (bez usjeva), jer takvo zemljište je izloženo eroziji, ispiranju hraniva, gubitku organske materije, smanjenju biodiverziteta i ostalim vidovima degradacije. Zato se zemljište van glavne sezone uvijek zasijava **pokrovnim usjevima** ili usjevima za **zelenišno đubrenje**.

Ovo navodi na zaključak da bi preoravanje i druge načine obrade zemljišta u organskoj proizvodnji trebalo svesti na minimum ili čak vršiti sjetvu bez obrade. Zbog toga se u organskoj proizvodnji vrši redukovana ili konzervaciona obrada (smanjen broj i intenzitet operacija) uz intenzivnu primjenu pokrovnih usjeva ili malča koji štite obradive površine od degradacije usled vanjskih faktora (pljuskovi, vjetar i sl.).

Značajno je naglasiti da plitko oranje i manji broj operacija u toku proizvodne sezone (redukovana obrada), znači manje miješanje zemljišnih slojeva u kojem je aktivan živi svijet zemljišta (biološka plodnost) i sporija razgradnja organske materije.

Redukovana obrada u organskoj proizvodnji uglavnom podrazumijeva sljedeće operativne mjere: plitko oranje i oranje bez pluzne daske, plitko razrivanje obradivog sloja, kombinovanje obrade sa sjetvom.

Da bi redukovana obrada dala zadovoljavajuće rezultate, u organskoj proizvodnji je obavezno pokrivanje zemljišta i u tu svrhu se zasijavaju usjevi za zelenišno đubrivo i pokrovni usjevi.

Zelenišno đubrenje predstavlja zaoravanje svježe nadzemne mase biljaka koje se posebno gaje za ovu namjenu sa ciljem da se zemljište obogati organskom materijom radi poboljšavanja fizičkih, bioloških i hemijskih osobina zemljišta.

Zeleni usjevi se odmah nakon cvjetanja pokose i ostave na polju da se prosuše 2-3 dana, nakon čega se obavezno zaoravaju na dubinu od 10-15cm. Zaoravanje zelene mase je najbolje obaviti mjesec dana prije sjetve narednog usjeva, a može se kombinovati i sa predsjedjetvenom pripremom.

Za zelenišno đubrivo smatra se da je najbolje sijati bob, grahoricu, krmni grašak i djeteline.

Pokrovni usjevi su oni usjevi koji se obično ne uzgajaju za komercijalnu upotrebu, već imaju višestruku ulogu u sastavima plodoreda. Glavna uloga pokrovnog usjeva je to što je koristan za zemljište i druge usjeve.

Kao pokrovni usjev mogu se koristiti jednogodišnje ili višegodišnje biljke, koje ostaju na njivama tokom zimskih mjeseci ili duže (ukoliko se uklapa u plan proizvodnje), s ciljem zaštite zemljište od erozije i ispiranja hraniva u toku zime ili obogaćivanja zemljišta hranivima i poboljšavanja njegove strukture. Ako se kao pokrovni usjev siju leguminoze, zemljište se dodatno obogaćuje azotom.

Ako se pokrovni usjevi zasijavaju kasno u ljeto ili jesen, ostaju preko cijele zime na polju. U hladnim područjima za tu namjenu je pogodno zasijavati grahoricu, raž, djetelinu i krmni grašak ili smješe žitarica.

Svetlana Bujanja, dipl.ing.polj.
Regionalni centar Bijelo Polje